

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 2. ANULU XII.

Sabiu, in 3 Ianuariu 1864.

Telegrafulu  ese de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl.  era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12f pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inceia  ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua  ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Caus'a ungara si Românii.

(b.) Cancellarul aulicu ungaru, Contele F o r g   a c h au adressatu o epistola autografa c atra d. Kovács, fostulu redactoru alu lui „Fuggetten“ si autorulu unei brosiure privitoare la modalitatea impac arei intre Ungari'a si imperiu. In acésta epistola se dice, ca in timpul ucelu mai de curendu se ascépta pasi decisivi din partea stapanirii, si case voru face tóte, pentru de a complan a diferentiele pe cale legala impreuna cu tier' a. Din acésta epistola politici deducu, ca diet'a Ungariei sta la usia. Conjectur'a acést'a, cu atât'a mai simpla si mai usiora, c aci e basata pe cuvintele barbatului, ce sta astadi in fruntea afacerilor ungare, castiga si mai multu crediamentu prin publicatiunile foiloru magiare inspirate de Cancellari'a aulica. Acelea adica promitu suspinderea in curendu a tribunaleloru militare, introducerea legeri austriace de pressa, restituirea administratiunei municipale, descatusiarea jurnalisticii si mai pe scurtu modificarea provisorului actualu. Tóte acestea aru fi apoi unu preliu la conchiamarea dietei ungare, a acelei diete, carea indata 'n anulu 1861. se puse pe unu terenu, pe care nu se potea intalni nici cu ceriatiile imperiului, nici cu pretensiunile nationalitatiloru.

Ce voru face in atari impregiurări fratii nostri, Românii din Ungari'a si respective din Banatu ?

Spre a pote sci, ca ce voru face Românii, aru trebui sa scimu mai ant aiu, ca ce voru face Magiarii; c aci problem'a Românilor va fi mai usiora ori mai grea, dupa cumu va fi directiunea tendintieloru magiare.

Mai nu credemu, ca Magiarii din 1861. p ana 'n 1864. sa se fia facutu mai toleranti c atra celelalte nationalitati din tiéra; ear decă nu va fi acést'a, atunci se potu prevedé lupte aprige nu numai la alegerile deputatiloru, ci si in insasi dieta. Magiarii voru cerc a tóte midil ocele, pentru de a innec a séu celu putinu de a aman a realisarea principiului egalitati pentru tóte nationalitatile din tiéra; Românii iarasi, representati prin barbali de capacitate si de inima, voru luptă din tóte poterile pentru crearea unei positiuni solide, secure, garantate prin legile patriei.

Sl a-voru ins a Românii si 'n acésta lupta isolati că 'n 1861? Parasi-i voru si de asta data popórele nemagiare, aliatii loru naturali? Asculta-voru si acum diferitele vitie slavice—c aci in Germani marturisimu sinceru ca n'avemu multa 'ncredere—cu mânile 'n sinu, cum resuna vocile Rom aniloru in desiertu? Nu potemu predice. Interesele nationale ale Rom aniloru si ale popóreloru slavice din Ungari'a suntu aceleasi; suferintiele de sute de ani i infratiescu; temerile de venitoriu i constringu mai f ara voi'a loru la unitate. Cu atât'a dar aru fi mai tristu si mai perniciosu, si pentru o parte si pentru alt'a, candu Slavii din Ungari'a, ce potu impune at atu de multu prin numerulu si inteliginti'a loru, n'aru audi ce le spira, ce trebuie sa le spire insusi geniulu nationali loru. Dar ayemu sciri positive, ca acésta consciinta e desc epta si la ei, că si la noi; ni se scie, ca tinerimea nóstra si a loru pregatesce o legatura mai stricta intre ambele nationalitati, ca Românii si Slavii din Ungari'a incepu a se intielege unii pre altii. Si ntr'adeveru acést'a nici candu n'a fostu mai de lipsa dec atu acumu, in aceste tempuri grave, in aceste momente decisive.

Noi totdeun'a amu fostu de acea parere, ca dec a Magiarii, că cei mai tari si mai cu influinta in afacerile publice, nesocotescu drepturile, ba mai si esistinti'a coloralate popóre din Ungari'a; dec a ei insi respingu m an'a de 'mpacare si 'nfratire a popóreloru nemagiare; dec a pretindu pentru sine drepturi, care altor'a nu li le concedu; dec a voru

a regul a starea imperiului inainte de a regul a starea dinlauntru a patriei comuno mai anguste: atunci popóreloru nemagiare nu le rem ane all'a dec atu a se alia intre sine incontr'a acestei incercări pagubitoare, si astfelu a propasi solidarmente pe calea, ce li o pres emna datorinti'a c atra sine incesi.

Ori cumu voru esi insa sortile, Românii din Ungari'a sa fia parati la tóte. Caus'a loru e sânta si dreapta; si solidaritatea si resoluteti'a voru contribui la triumfarea ei.

Calea ferata in Transilvani'a.

II.

(M. B.) Sa vedemu, incátu suntu de a se considera productele tieriloru, in cari se infiintieza drumuri de feru.

Scopulu drumuriloru de feru, adeca: aradicarea inavutirei, a culturai economiale si altele, pretindu deadreptulu, c a productele tieri sa se póta vinde cu usioritate altoru tieri, cari au lipsa mare de productele acestea, si inca cu unu pretiu, din care producatorii si-aru pote scóte nu numai spesele facute pentru aceste producte, ci pe lânga socotirea pretiului pentru lucru si diligintia sa póta cont a si la o dobanda mai mare, dec atu poteau speră acasa, séu in piatiile tieri sale.

Productele tieri numai atuncea voru pote trece cu usiuritate si eu dobanda in m an'a strainiloru, dec a producatorii din tiéra, precum: producatorii de bucate, de metale, de lemne, de vite cornute, mari si mici, voru fi c atu se pote mai aprópe de lini'a drumului de feru, séu mai bine dicendu, deaca lini'a va fi trasa pe locurile locuite de mass'a producatoriloru, c a asiá producatorii voindu a transportă productele sele in tierile vecine sa nu fia siliti a face cale de câte-va dile cu trasuri de cai séu boi pâna la drumulu de feru; c aci atuncea se marescu spesele productelor, si producatorii voru av e dobanda mai putina in proportiune, dupacum s'au maritu spesele transport arei,— ear cumperatorii suntu siliti a d a unu pretiu mai mare pentru productele acestea transportate cu multe spese si diligintia.

Tochmai din acestu punctu de vedere potemu afirmă, ca lini'a drumului de feru va aduce fol ose cu at atu mai mari, cu c atu este mai lunga directiunea ei pe pamentulu tieri, pe care se infiintieza; căci la din contra dec a lini'a aru atinge numai marginile tieri, lucru firescu ca unu asfelu de drumu feratu aru aduce fol ose numai locuitoriloru de pe lânga margine, ear ceia-lalti abia aru pote senti bunatatile drumului de feru:— apoi o astfelu de linia, carea imbratisieza mai multu numai interesele celoru ce locuiescu pe lânga margine, nici ca s'aru pote numi a tieri, ci ea aru fi numai o linia marginala, carea n'a avutu nici o privire la scopulu e e o n o m i e u alu tieri, ci pote la celu militariu, care trebuie sa fia subordinatu celui altu in fia-care statu sanetosu.

Care linia dara e mai favoritoare pentru interesele Transilvaniei: óre lini'a c atra Aradu—Sabiu—Turnulu-Rosiu? séu lini'a c atra Oradea—Clusiu—Brasiovu? Credemu, ca luandu in considerare cele dise p ana acum'a, respunsulu va fi usioru.

Acumu dec a privimu numai la productele tieri, se nasesc de locu o intrebare ponderosa, adeca: de óre-ce o tiéra are producte deosebite, cari dintre acestea merita intaietate de a fi luate in considerare la cladirea drumului de feru?— La ast'a respundemu: ca deaca e cu potintia, că prin cladirea drumului tóte interesele producatoriloru sa se póta aduce in armonia buna, f ara c a unulu séu altu productu sa sufere ceva scadere mai s entibila: atuncea la tóta intemplantrea trebuie cautatu, pe unde se concentreza poterea productiva a

tieri in mesur'a cea mai mare? cá apoi lini'a sa fia trasa mai alesu pe locuri cá acestea.

Cetátile, in cari de regul'a se intrunescu poterile industriale si banale ale tieri, se vedu a fi cele mai apte de a le aduce in legatura prin drumu de feru, in sa interesele producatorilor de prin tinuturi sa se respecte, cá nu cumva vre-o doue-trei orasie sa se inavutiésca pe cont'a acestor'a.

In casulu candu interesele tuturor producatorilor nu s'aru poté respectá asemenea pretotindenea: e de lipsa a se observá, ce feliu de produse se afla in tíera in abundantia, si apte spre transportare?

De aicea urméza, ca interesele producatorilor, cari se ocupa cu produse de insemnatate mai mica, trebuie sa devina subordonate intereselor producatorilor de mai mare importantia, cáci din contra lini'a cálei ferate nu va corespunde scopului doritu; banii nu voru incurge in tíera, economi'a nu se va cultivá mai tare decâtu pâna acuma, ear greutatea dáriloru va fi totu mai apesátore.

Combinandu-le acestea cu relatiunile Transsilvaniei, aflámu, ca aicea economi'a in intíesul mai largu, precumu fructele pamenturilor, vitele de tóte soiurile, lemnele, metalele au preponderantia fórté mare asupr'a fabricatorilor, dintre cari abiá se afla ceva in tóta tíer'a, — si cumca produsele economiei voru fi obiectele de frunte ale comerciului, pánacandu desimea popórimii va cresce la unu numeru asiá de mare, cátu ea va fi silita a se apucá si de manufacture, apoi mai tardiu candu comerciulu va aduce destule capitale de bani in tíera, si creditu-u-si va luá o dimensiune nespusa prin comerciulu solidu, va fi silita a se ocupa si cu fabricate interne; in sa pâna atuncea comerciulu de fructele economiei trebuie sa aiba preponderantia asupr'a celorlalte obiecte de negociatoria, cu atátu mai verlosu, cá tíer'a vecina a Transsilvaniei, in carea se va continuá calea ferata pâna la marea négra, asijderea e o tíera par excellence economiala; deci convingerea nóstra e aceea, ca lini'a cátra Orade—Clusiu—Brasiovu merita mai multa apretuire din partea nóstra decâtu cealalta chiaru si pentru aceea, ca lini'a acést'a aduce in legatura mai multe orasie, orasiele, sate, si tinuturi economiale, deci si folósele drumului de feru voru fi cu multu mai mari; deaca tocmai va cere lips'a, mai tardiu se va poté infiintá si cealalta linia. —

Dela senatulu imperialu.

In sedinti'a 14, a casei de susu din 7 Ian. c. n. se continua desbaterea bugetului si se priimescu la capitulu „Administratiunea politica” fára nici o desbatere titulu 8 (ajutóre pentru institute filantropice), titulu 9 (oficie ingineresce), titulu 10 (cladiri de drumuri) si titulu 11 (cladiri de apa). Asemenea si titulu 12 (gendarmeri'a) dupa o mica discussiune. Titlurile, ce mai suntu la administratiunea politica, se incuviintéza. Apoi trecendu-se la titulu cultului, si anume la contingentele statului pentru cultulu rom. catolicu, iau cuventulu Cardinalulu Rauscher si Conte Leo Thun, si apoi Conte Leo Thun si Cardinalulu Rauscher, si totu asiá, pentru de a vorbi in favórea acestor'a ajutóre, care dupa teori'a loru e datoriu statulu a le dá — si in favórea a 1296 f. neacordate de cas'a ablegatiloru pentru biseric'a germana nationala din Rom'a, care apoi se si acordéza. Asemenea ajutórele pentru cultulu evangelicu si greco-orientalu (inca totu greco-neunitu.) In fine se mai incuviintéza preste decisiunea casei ablegatiloru 6300 f. pentru Episcopulu rom. cat. titularu din Chur, si titulu speselor de patronatu pentru scóle. —

In sedinti'a 15, a casei de susu din 8 Ian. c. n. se incuviintára mai fára desbatere rubricile: si nve tiamentulu cu subrubricile eii; apoi arte si industria, in fine cancellariele aulice ungara si transsilva si croato-slavona, — césta din urma pentru sciutele summe pe sém'a celoru 7 sedrie comitatense — se da unei comisiuni spre preconsultare.

In sedinti'a 16 din 9 Ian. continuá cas'a de susu pertractarea bugetului, trecendu preste subventiune si dotatiuni, desgreunarea pamentului, domene de statu, in fine ministeriulu de comerci. —

Sabiiu in 3 Ianuaru 1864. „Herm. Ztg.” etc. candu n'are alte celea de lucru, mai arunca ochii si la foile romanesci, si apoi dintr'unu ce neintelese si dintr'altu ce numai pe jumetate intielesu face unu alu treilea ce cu greu de intielesu, si botezandu apoi acestu ce — pentru care n'avemu nume potriviu — „articulu”, ba inca articulu de fondu, i da drumulu in lume. Unu testimoniou nou despre acést'a e scriptulu eii din nr. 12. „Romanische Blätter im Streit um den besseren Autonomisten (foi romanesci certandu-se: ca

cine e autonomistu mai bunu). Acolo spune, — ceace noi din parte-ne n'amu sciutu — ca „Tel. Rom.” se cërta cu „Gaz. Transs.” despre cestiunea: ca Episcopulu Br. de Siganun'a au ablegatulu Bariliu e autonomistu mai bunu? Apoi face o asemenare intre „Gaz. Transs.” si „Tel. Rom.”; asemenandu-i cu doi baiati, cari se cërta pentru aceea, care scie mai bine bate pil'a ori luncá cu patinele, etc. etc. dupa obicei.

Fára de a ne slobozi la polemice cu „Herm. Ztg.” si consotiulu eii „Siebenbürger Bote”, trebuie totusi sa observámu, ca priceperea (Auffassung) stárei lucrului e gresita; cáci nu „T. R.” si „G. T.”, ci doi corespundinti unulu B., altulu P. — si schimba parerile — de-si póte in termini ce-va marcati — despre centralismu si autonomismu, si acést'a nu e totu un'a cu ceace díce „Herm. Ztg.” etc. Caus'a, pentru ce ea confunda pre cei doi corespundinti cu cele doue jurnale, déca nu e nepriceperea deplina a lucrului, apoi nu póte fi alt'a decâtu au mani'a de a inventá ceva nou si picantu pentru cititorii eii, au apoi opintirea de a espune foile románe in cërta un'a cu alt'a si apoi a le aretá publicului seuspóte si mai de parte — ori cá nemature ori cá periculóse; cáci ce aru insemná altmintrea terminii, ca acést'a „cërta” aru fi unu „semnu alu tempului!”

Déca articulu au avutu cugetulu cestu din urma, apoi trebuie sa spunemu scriitorulu lui, ca si-a gresitu calcululu. Intre foile románe potu sa fia diferentie de pareri, atátu in lucruri personale, cátu si in cele nationale; pentru aceea in sa ele remánu amice de principiu, si n'au altu ce-va un'a asupr'a altei'a decâtu emulatiunea intru a folosi patriei si natíunei loru. De aceea, cându aru veni acestea in periculu, atunci — suntemu convinsi — foile románe voru stá umeru la umeru cá frati adevérati, cá unu singuru omu. — Digressiunea acést'a o facuramu numai pentru de a n'tempiná nedreptele pareri ale numitei foi; cáci de altmintrea, repetímu, „batáia de condeiu” (Federkrieg), n'a fostu intre Gaz. Transs. si „Tel. Rom.” ci intre corespundintii loru eventuali B. si P.

Dar sa ne'tórcemu la obiectu! Caus'a cestiunata: autonomismu au centralismu, — este ea óre atátu de bagatela, incátu „Herm. Ztg.” etc. sa se mire, cum si potu doue foi románe fractá o cestiune atátu de nimicósa? Incátu matusic'a acést'a guraliva sa aiba fruntea a o espune cititoriloru sei cá o comedia copilarésca? Dar spuna-ne dèns'a, au nu tocmai a acést'a e fundamentulu tuturor ne'ntielegeriloru, certelor, ureloru, dusmanieloru in monarchi'a austriaca? Au nu e acést'a cestiunea cea mare, ce desbina statulu, ce face din tierile de dincolo si de dincóce de Lait'a doue tabere inimice? Dupa priceperea nóstra tocmai acést'a e acea cestiune; si „Herm. Ztg.” are unu minunatu „Gelegenheit zur Auszeichnung”, aretandu lumei lini'a de demarcare intre centralismulu si autonomismulu din Austria, aretandu lumei, unde se gata autonomi'a tieriloru si unde se incepe centralitate a imperiului. Dar fiindca acést'a linia inca nu e aflata, si fiindca se póte prevedé, ca nici „Herm. Ztg.” etc. cu tóta istetimea sea nu o va aflá, pentru aceea tocmai in punctulu acést'a aru trebui sa observámu unii cátra alii cea mai estinsa indulgitia. —

Insa sa nu mergemu prea departe, si sa nu trecemu in terene, pe care compete mai multu ddloru P. si B., cá celoru angagiati, a se pune; ci sa ne re'tórcemu la ceace se atinge strinsu numai de noi: ca „Herm. Ztg.” sa nu confunde pre scriitorii in doue diuarie cu aceste diuarie in sesi, dar mai cu sémá sa nu se amestece unde nu-i ferbe ól'a. —

Sabiiu in 3 Ianuaru. (Denumiri.) Inalt'a Cancellaria aulica transsilvana au denumitu pre Concepistulu onorariu de Curte Albert de Lúhász si pre Adjunctulu de pretura in disponibilitate Spiridonu Fetti concepisti aulici actuali.

Varietáti si noutáti de di.

(Necrologu.) Din Malancravu lângá Sighisóra ni se scrie despre mórtea preotulu de acolo Canditu Prosteanu. La immormentarea lui au functíunatu 5 preoti gr. orientali, dar au participatu si parochii locale luteranu si romano-catolicu cu barbati loru bisericesci. Cuventulu funebralu lu rosti preotulu din Jacobsdorf, p. I. Lascu dupa testulu dela Daniilu capu 12, versu 3. La momentulu lui plángu doi orfani, cari dupace in anii trecuti perdura pre mam'a, acum'a remasera si fára tata. — Reposatulu preotu blandu si credinciosu in sa: fia-i tieran'a usióra!

Din imprumutulu de 20 milliöne pentru cei lipsiti din Ungari'a, dupacum spune M. S., s'au asignatu pan' acum 7 milliöne fl., dar fiindca summa votata se

prevede ca nu va ajunge, regimulu are de cugetu a cere unu imprumutu suppletoriu spre acest'asi scopu. —

Armata Daniei consta preste totu din 22 regimente, cari socotindu-se de câte 1600 feciori, aru dá cu totulu 35,200 soldati, afara de reserve. Din regimentele acestea insa unulu, recrutatu din Nem. din Holstein si Lauenburg, s'a desfiintiatu, pentrucá soldatii n'au voitu sa se puna dusmanesse fatia cu fratii loru din Germani'a propria. Regimentele 10, 11 si 12 inca suntu compuse din Germani din ducate, ear regimentele 13, 17 si 21 suntu recrutate din districte amestecate. Comandantele supremu e locotenintele generalu de Beza, unu duce fórte ageru, cunoscutu Germaniloru inca din batai'a din urma schleswig-holstein'iana. —

(Statistic'a Iudeiloru.) Numerulu totalu alu Iudeiloru de pe fati'a pamentului se pretiuiesce dela 7 pana la 8 milliõne, din cari jumetate traiescu in Europ'a. Cu privire la tierile singurite, cei mai multi locuiescu in Russi'a, adica 1,220,000. In Austri'a suntu 853,000, in Franci'a 800,000, in Prussi'a 284,000, in Germani'a ceealalta preste totu 193,000, in Engliter'a 42,000, si in Elveiti'a 32,000. Cei mai putni Iudei locuiescu in Svedi'a si Norvegi'a, unde totu numai la 6000 crestini vine unu Evreu.

(Starea finantiala a Serbiei.) Dupa Gazet'a oficiõsa serbesca din Belgradu finantiele principatului Serbiei in periodulu din 1 Novembre 1863. pana'n ultim'a Octobru 1864. stau asiá. Spesele facu 24,253,513 grosi (1 grosiu = 10 xr. m. c.), si veniturile 22,253,304 grosi. Datorii de statu nu esista. (Fericit'a!) Ear veniturile se specifica astfelu: din posta, telegrafu etc. 1,210,000; contributiuni 12,709,000; vámi 3,500,000; taxe 1,180,000 grosi. List'a civila a Principelui face 1,200,000 grosi. Pentru ministeriulu de cultu si invetiamentu s'au inregistratu in estu anu cu 46,739 grosi mai multu decâtu in anulu trecut, si ministeriulu de resboiu au espensatu in anulu decursu cu vr'o trei milliõne de grosi mai multu decâtu de alta data.

(Epistole de amenintiare.) Redactiunea foii oficiõse magiare „Sürgöny“ primi de curendu o epistola din Iaurinu, in carea i se amenintia, ca de va mai aduce vr'unu articolu pentru intrarea in senatulu imperialu, redactorulu prin comitetulu de neaternarea tieriei va fi judecatu la mórte. Sigilulu e acelasi, ce fusese infiptu pe proclamatiunile revolutiunarie din dilele trecute.

O esplõsiune infricosiata de gasu se facu decurendu in Pest'a. O comunicámu dupa „Concordi'a“.

Astadi in 8 Ian. c. n. Pest'a a fostu martora unei intemplári infricosiate. Dimineti'a la 7 1/2 ore pe drumulu (strat'a) Vatiului a esplõdatu unu duténu (bolta) cu asiá potere incátu o mare parte a casei si din aradicatura dóne odái au saritu in drumu; locuitorii, cari mare parte erau inca'n patu, si-gasira mórtea intre ruinele edificiului. Inca in ante de média-di se destu para (scõsera) dintre ruine 5 insi morti, si cáti-va raniti se transportara in spitalu. Nenrocirea ajunse nu numai pe locuitori, si pre cei ce pe tempulu esplõsiunei treceau pe drumu fatisiu cu acésta casa. De mirare, cum unu barbatu si o femeia, ce inca nu se scolasera din patu, din aredicatur'a antáia fura aruncati in drumu cu patulu cu totu, din care apoi se scolaru in pace, fára a fi raniti. Locuitorii de prin giuru sentira unu sunetu cá-si de tunu; ferestrele caseloru se sparsera in multime de bucati, deschilinitu sta acésta cam despre 12 case câte cu trei aredicaturi asiediate fatistu cu duténulu esplõdatu. Drumulu e plinu de harbari de éga (sticla). Unu scriitoriu dela capi tanatulu orasiului insarcinatu cu inspectiunea desgropárei, alunecánda pe harburile de iéga, si-fránse o mána. Caus'a esplõsiunei idca nu e cunoscuta, de óre-ce respectivii ce au casinatu-o si-gasira mórtea intre ruine. Unii dau de causa a fi fostu petroleu in pivnitia, alti pravu de pusca, ear alti manipularea cu gasulu, acésta din urma e parerea si a magistratului orasiénu, ca-ce tievea gasului in duténu a fostu stricata, deci se crede, ca peste nópte sa fi esitu din ea gasu multu, ear dimineti'a intrandu cu lumin'a in duténu, gasulu sa se fi aprinsu de locu si sa fi causatu esplõsiunea. Déca caus'a esplõsiunei aru fi fostu pravu de pusca, in asemenea casu s'aru fi observatu negréla pe paretii remasi, insa nu este. Câte-va petre au stricatu si o pórtá a unei case din fatia. Scriitorulu acestoru ordine a ajunsu in fati'a locului la 8 óre, dar nu le-au potutu observá tóte de amerruntulu pentru multimea de poporu ce acursese, ear de alta parte militi'a orasiului inca postase loculu. Comunicatiunea pe drumulu acésta e oprita.

(Teatru pe drumulu de feru.) Unu Englesu a mai scornitu ceva nou, adica teatre pe drumulu de feru. Mai multe vagõne insirate suntu parterulu pentru privitori, o radicatura de câteva urme e scen'a, vr'o 5-6 musicanti orchestralu. Piesele suntu întocmite asiá, incátu la fiacare statiune se finesce câte unu actu si se face páusa. Intreprinderea se dice ca aru fi avutu urmári fórte bune.

Imperatul u Napoleonu si-au assecuratu vietia pe 10 ani la o societate englesesca, cárei'a-i platesce câte 400,000 franci pe anu, cu aceea, ca déca in acesti 10 ani aru mori, ori de mórte firésca ori de mórte silnica, Imperatés's'a si fiuulu seu sa capete in 2 párti egale 5 milliõne franci. Spesele acestéa le potu face Imperatul, cáci list'a lui civila face 36 milliõne franci pe anu, pecandu a regelui Ludovicu Filipu faceá numai 12 milliõne. —

Din Orasti'a se scrie la „Herm. Ztg.“ etc., ca securitatea proprietáti si a vietiei suntu periclitate, mai cu séma prin vagabundii din Ungari'a, cari calatorescu prin tíera cá cersitori. Asemenea sciri ne soseseu si nóue de prin alte tinuturi ale tieriei. Aru fi de doritu in adeveru, cá inaltulu guvernulu sa ia mesuri incontr'a acestoru vagabuudi, cari scapandu din iérna, la primavéra candu va dá frundi'a, potu deveni potere talharesci. —

Proclamatiiuni revoltatóre se dice ca cerculéza de nou prin Ungari'a; asemenea ca comitetulu secretu aru fi amenintiatu cu mórte pre mai multi, cari au lucratu pentru impacarea cu Austri'a. —

Lefile professoriloru gimnasiali, din Blasiu, dupa o corespundintia a „Gaz. Transs.“ se voru imbunatati cu 100 f. pe anu. —

Din Loteri'a sortiloru de creditu a castigatu ablegatul Teofilu Bendeli'a (Archimandritulu din Cernautiu) 20,000 f. — Frumosu colacu de craciunu! —

(Reuniune pentru ampoiati.) Pentru assecurarea vietiei si a averei ampoiatiiloru de tóta class'a s'a formatu in Vienn'a o reuniune, carea numera déjà preste 4000 membri. Tragemu atentiunea dd. ampoiati asupri'a acestei intreprinderi de comunu folositóre, cu aceea, ca redactiunea „Tel. Rom.“ e gal'a a tramite doritoriloru statutele reuniunei spre vedere. —

(Atentatu nou asupri'a lui Napoleonu.) In Parisu se prinsera de curendu prin politia secreta patru Italiani, cari se paru a stá in relatiuni cu Mazzini. Atentatorii erau prevediuti cu bombe de ale lui Orsini, cu puscii, pistóle, pumnarie s. a., si uobulu dintre ei sa fia marturisitu la investigatiune, ca a voitu sa omóre pre Imperatul, cáci a tradatu caus'a Italiici. —

(Oleu de pamentu in Romani'a.) Directorulu societáti englesescei pentru importarea oleului de pamentu comunica in „Times.“ ca acésta societate a mai aflatu in Romani'a isvóre de oleu de pamentu si au si incheiatu contracte pentru 20,000 tóne. Unu vaporu din Braila aduce cu sine 280 tóne din acestu oleu, care are aceeaasi eualitate cá oleulu de pétra din Pennsilvani'a. (Cáte comori de ale naturei voru fi mai standu ascunse in sinurile Romaniei!) —

Prospectu politicu.

Caus'a germano-danesa se'ncurca totu mai tare, si acusi va deveni unu ghiemu, cá celu dela Gordion, care numai unu Alessandru Macedoneannulu lu va scí deslegá, — cu sabi'a. Confederatiunea germana din Frankfurt inca totu urméza a deliberá asupri'a cestiunei: ca cine e possessorulu celu adeveratu alu ducateloru Holstein si Schleswig. Ablegatul de Pfordten (Bavaresu), care fusese insarcinatu cu referat'a asupri'a acestui obiectu, si-a finitu operatulu respectivu, prin care desfasiura in modu istoricu si juridicu, ca protocolulu de Londr'a *) e ilegalu, prin urmare dar Germani'a (adica confederatiunea germana nu e obligata a pazi decisiunile lui. Din acésta se vede, ca confederatiunea va sa traga consecuintie si mai departe, ca adica Holstein-ulu s Schleswig-ulu nu suntu legate de monarchi'a danesa. Si confederatiunea in cugetulu seu nu va remané izolata; cáci diu tóte miscárilé, câte se facu prin Germani'a, se vede, ca poporul germanu in totalitatea sea partinesce acésta idea, si si guvernele stateloru de midilocu si ale celoru mici inca o voru sprijini energiosu cu tóta poterea, prin cuventu si fapta. Austri'a si Prussi'a singure voru a se eschide si a operá dupa capulu loru. (Vedi: Mai nou, Red.) Pecandu dar, dupa vechiulu obicei, Germanii se certa intre sine, pe atunci Engliter'a emite la confederatiune totu note preste note, prin care cere a se sistá tóta caus'a, panacandu unu congressu specialu la Londr'a ori la Parisu, la care sa ia

*) Protocolulu de Londr'a, incheiatu la anulu 1852. dupa sugrumarea unei rescolári a Holstein-Schleswig-ului prin incesi Austri'a si Prussi'a, decide, ca monarchi'a danesa este unu corpu intregu nedespartibilu, si ca principele Christianu de Glücksburg e clironomulu tronului. Tractatulú insá remase neratificatu din partea confederatiunei germane, si asiá elu si acum nu léga pre Germani'a propria. (Red.)

parte subscriitorii tractatului de Londr'a impreuna cu unu reprezentante din partea ligei germane, va regulá lucrulu in modu definitivu. Germani'a propria se crede ca va refusa implinirea acestoru cerintie, prin care s'aru deschide usia totoruru poteriloru a deliberá intr'o cauza speciala germana, si in care ea vede numai nisce amenintiári góle.

Intr'aceea armatele, german'a si danes'a, si-stau in fatia un'a altei'a la Rendsburg; gvardele loru nu suntu mai de parte de 50 pasi un'a de alt'a. Dani'a arméza díu'a si nóptea fára incetare; in lucrátorele de marina se lucra cu in-cordare estrema, pentru de a poté emite la casu de lipsa si o potere marina lánge cea continentalá; in tóta monarchi'a s'au scrisu recrutári nóne, prin care armat'a danesa s'aru urcá la 70,000 feciori. Cassele statului asemenea facu in-cercári serióse de a se umplé, si Germanii striga 'n lumea larga, ca fratloru loru din Schleswig li se impunú sarcini nesupportabile, li se ceru contributiunile inainte de tempu, li se iau bucatele si vitele pentru armat'a danesa.— Regele fu de curendu in persóna la armata, dispunendu cele de lipsa, imbarbatandu pre soldatii si luandu in vedere forta-retiele si fortificatiunile Schleswigului.

Intre fortificatiunile cele mai tari ale Schleswigului se numera si Dannewirk, despre care adeseori póte vomu avé trebuintia de a mai vorbí. (Acést'a e o colina aprópe de orasiulu Schleswig, ce taia tíer'a in directiune dela resaritu spre apusu, asiá incátu forméza chei'a inlantrulu Schleswig-ului. Colin'a e intarita cu vreo 80 tunuri, siantiuri, palisade s. a. numeróse, si dominéza tóta campi'a spre médiadi pána la Rendsburg, asiá incátu fiindu ocupata de armata amesuratu lungimei eii, devine o fortarétia fórté tare. Spre nefericie-rea Danesiloru in sa au inghiatiatu tare riuirile si báltile, ce suntu spre apusu dela Dannenwirke, si asiá Danesii au tóta caus'a a se teme, ca Germanii i voru incungiurá si-i voru apucá intre dóue focuri. De aceea spargu ghiati'a, spre a se assecurá.)

Intre Dani'a si Germani'a s'au si ruptu referintiele diplomatice; tóte curtile si-au revocatu ambasadorii din Kopenhagen, numai Austri'a si Prussi'a nu. Poterile acestea, care au mai parasitu odata caus'a germana, gramadescu de nou ur'a si indignatiunea Germaniloru asupr'a loru.

In starea Poloniei nu s'a schimbatu nimic, va sa dica Polonii mergu totu spre mai reu, ear Russi'a odichnesce pe laurii triumfului, ce l'a serbatu asupr'a uniteloru amenintiári franco-anglo-austriace.

In Greci'a merge reu. Discordanti'a intre ministeriu si camera cresce necurmatu, si regele, unu june simplu si neespertu, sta intre amendóue partidele cá intre focu si intre apa.— Ionenii i tramisera de curendu o deputatiune, prin carea-lu provóca fórté cu energiá, a protestá in contr'a nimicirei fortificatelor dela Corfu din partea Englesiloru. Bietulu rege, pusu pe tronu de Engliter'a, sa protesteze in contr'a Engliterii!— Póte audímu iar cátu de curendu de vr'o minune grecésca.

Franci'a e ocupata cu lucrurile sele interne. Tóte partidele politice dorescu pacea; de aceea Franci'a si fatia cu cestiunea germano-danesa observa neutralitate stricta, ba póte aru partini pre Germani, candu aru sci, ca prin acést'a aru poté dá Engliterii o lovitura.

In Itali'a a priimitu camer'a dimissiunea lui Garibaldi; dintr'alte ea are destulu de a face cu stirpirea bandelor de briganti (talhari politici.)

Din Romani'a ne veni numai „Románulu“, care preste tóta aseptarea tractéza lucruri mici locale. Dintr'unu telegramu, ce cerculéza prin díuare, vedemu, ca „Jurnalulu de Constantinopole“ se plánge asupr'a portárei guvernului romanescu. Nimicu mai naturalu decátu acést'a, mai cu séma deca cu inimicii dinafara ai Romaniéi voru li conspirandu si inimicii eii dinlantru, precumu, dorere! cam e sórtea eii. Noi credemu in sa, ca guvernului románu nu-i va scapá din vedere, ca Europ'a are destulu de a face cu sine insasi si nu-i ajunge nici tempu, nici modu a esaminá pre Romani'a pentru toti pasii, ce-i face; de aceea astfelu de voci le va ignorá cu totul si va procedu pe calea, ce i-o preséмна drepturile eii.

Mal nou.

O adunare de poporu cá de 3000 persóne a rogatu pre regele din Hannover'a, a proclamá desfacerea Hannoverei de protocolulu de Londr'a si recunóscerea ducelui Fridericu.

Regele din Saxoni'a, fiindu in Lipsi'a, a fostu intempnatu de tóta cetatea cu entusiasmu si rogatu, a pro-

tege caus'a ducateloru Holstein si Schleswig. Regele respunse, ca se bucura vedendu opiniunea publica declaranduse pentru ducate; efectulu nu e datu in mân'a lui (a regelui); dar elu sta neclatitu pelánge acést'a cauza.

Din Schleswig se scrie, ca partid'a ducelui de Augustenburg (anti-danesa) i-a tramisu o adresa de devotíune la Kiel.— Regele si regin'a din Dani'a voru sa-si stramute pe cátu-va tempu resiedinti'a la Schleswig, unde li se si pregatesce quartirulu.

Franci'a a reieptatu propunerea Engliterii privitóre la o conferintia in caus'a germano-danesa.

In siedinti'a dietei confederatiunale din Frankfurt din 11 Ianuariu adusera Austri'a si Prussi'a de nou propunerea de urgentia: a se provóca Dani'a a-si retrage constitutiunea din Novembre (prin care se incorporasera ducatele cu Dani'a); cáci la dincontra Schleswig-ulu se va ocupá neamanatu.

In Schleswig suntu 16,000 Danesi; Dannewirk se fortifica mereu.

Nr. 73.—2

Concursu.

La scól'a capitala romána ortodoxa orientala a Protopopiatului Dobrei in Dobr'a, devenindu unu postu de Invetiatoriu vacantu, se escrie concursu pána in 16 Ianuariu a. v. 1864 st. v. c'unu salariu anualu de 400 f. v. a.

Individii, cari voru competá la 'mbracarea acestui postu, debue sa fie de natiune romána si de religiune ortodoxa orientala, ca sa póti corespunde caracterului nationalu si confessionalu alu scólei, si au a se adresá pána la datulu descriu cátra Efori'a scolara, prevediendu recursele loru:

1 Cu Atestatu de botezu,

2 cu documentu despre capacitatea, despre servitiulu avutu, séu despre ocupatiunea de mai nainte, precumu si despre portarea morala, politica, si cunoscinti'a limbelor patriei.

Inspectoratulu districtualu si Presedintele Eforiei scolare capitale a Protopopiatului ortodoxu orientalu din Dobr'a, in 16 Decembre 1863.

Nicolau de Crainicu m. p.

Protopresviteru.

Balulu

Reuniunei femeiloru románe etc. din Brasiovu

se va tíne si 'n carnelegile acestea in modulu stralucitu usitatu, Dumineca in 12/24 Ian. 1864 in sal'a Redutei de aci. Pretiulu unui biletu de intrare e de persóna 1 f. 60 xr. Deci suntu pofiti a luá parte la acést'a petrecere toti cáti dorescu a ajutá fondulu unui institutu filantropicu.

Comitetulu Reuniunei f. r. etc

Pretiurile de piatia

din Sabiiu, Vineri in 3/15 Ian. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ „ códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	47
„ „ midilocu „	1	40
„ „ códa „	1	33
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	87

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vien'a in 4/16 Ianuariu 1864.

Metalicele 5%	72 90	Actiile de creditu	180 30
Imprumutulu nat. 5%	80 25	Argentulu	119 50
Actiile de banca	791	Galbinulu	5 73

DD. abonanti vechi suntu rogati a ne transmite impreuna cu abonamentulu si cate o adresa de pán' acum; ear cei noi, a ne insemná cu acuratetia loculu locuintiei si post'a din urma.